ЧОРНІ УРИВКИ

(Фантазія)

I

Далеко десь кричать гудки...
Куди, куди з залізного полону?..
Далеко десь:
і дим, і жах... і пострілів далекий пломінь...
далеко десь...
іду.
Кому, кому оці заплакані огні
і порозбивані вітрини?..
Нащо ці сльози?..
Мов по інерції, вагони вдалині біжать без
паровоза.
Забутий прапор ось.
Він до стіни приколотий багнетом:
його зірвать нікому не вдалось...
І важко цокають мої заковані штиблети.
Так.
Ми перемогли.
Але ні їх, ні нас
Розбита станція... в провалля видно зорі...
Лиш вартовий стоїть біля вікна,
За мною стежить мертвим зором.
Кому, кому оці заплакані огні
і порозбивані вітрини?..
Нащо ці сльози?..
Мов по інерції, вагони вдалині
біжать без паровоза...
без паровоза...

II

Стоїть на фоні заляпаної мозком стіни,
в струмочках крові...
і хилиться все нижче...
Дивись під вії золотисто-сині:
озера.
Тьма.
Немов поверхня місяця, вода переді мною...
Із очеретів човен тінню виплива.
І Ід човні двоє.

Дивись під вії золотисто-сині:
од ліхтаря огонь,
і на снігу холодні довгі тіні...
Дзвонять (так одиноко і далеко,
мов на пожарищі сльоза об камінь)...
Дивись під вії золотисто-сині:
акації шумлять... а білі пелюстки
на лаві і в твоїм волоссі...
Про це ще згадую так гірко і так ясно я,
ще й досі.
...Акації шумлять...
Я — мимо.
А позаду десь
лежить розкинувшись вона
і місяцю востаннє віддається...
III

На площі я.
Проміння точиться на статуї, на лати
і на замки янтарную кладе печать.
Застрягла ніч у циферблаті,
спинила час.
Куди не глянь: асфальт і провода,
які нещодавно мотала буря,
немов волосся в час кохання...

Там: ніс орудія повітря нюхає над муром,
набоями опоросився кулемет...
А хтось стоїть, чекає хтось,
і руки він простяг, немов перед прощанням.
Отак: стоять, не мислить і не знати.
Хай щоки м'ні багряним холодом торкає
і тягне вдаль, за прокляте Сьогодні...
Отак: не мислить і стоять.
Цеха. Цеха.
І порох на станки осів,
немов на золотом тиснені томи,
в якійсь бібліотеці.
Ремінний шум,
зелений шум
за мною вже не поженеться...
Ремінний шум,
зелений шум...
Колись і я тут пальці молотком не раз збивав
і на дзвінок ішов
такий веселий і в смуглявій блузі...
Ще вчора йшли на смерть мої останні друзі,
й ніхто не вийшов із огня...
Уже не буду я ні в "Гарті", ані в "Плузі"1...
Кому ж декретом я?..
Дзвеніть, підковки, синім дзвоном,
нехай волосся димарів
шалений вітер юно гонить
знов од зорі і до зорі.
Дзвеніть, підковки, синім дзвоном.
Нехай сьогодні я чужий,
але настане день червоний,
такий червоний, любий мій, —
і скаже хто, що в дні знемоги
продався за червінець я...
Роздайтесь, світові дороги,

я хочу бурі і огня!
Нема людей, — нехай тумани,
з розгону хай — об груди грудь,
але з'явись нам океанно,
землі нової юний рух!
Цеха. Цеха.

Вже місто за мною.
Круг мене — нікого.
Лиш вітер рукою
сніжинки під ноги.

Сніжинки, сніжинки,
я в муці, в знемозі,
підковками дзвінко
не б'ю по дорозі.

Куди не погляну —
ні хати, ні знака.
На місяць туманний
не виють собаки.

Пустелі, пустелі,
мов мертвих обличчя...
А зоряна стеля
кудись мене кличе.

Нарешті, за гаєм —
за хатою хата...
Чого 5К я блукаю,
як Марко Проклятий?..

Чи сніг, чи утома,
чи сон мені сниться?..

На призьбі знайома
сидить молодиця.

— Ну, драстуй, — говорю,
од неї ж мовчання...
І дивляться зорі
на очі кохані...

А очі не бачать.
Упав на коліна,
цілую і плачу,
кричу, мов дитина:

— Хіба ж я забуду!
А сльози — водою...
Шалено до грудей
припав головою...

Встаю, мов заклятий,
цілую востаннє.
Із кожної хати
на мене — мовчання...

Село вже за мною.
Круг мене — нікого.
Лиш вітер рукою —
сніжинки під ноги.
Грудень, 1923